Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Accountantsverslag 2024

Gemeente Haarlemmermeer

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
30 mei 2025

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Dit verslag is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de raad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer. Op dit verslag kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan de gemeente Haarlemmermeer.

Aanbiedingsbrief

Gemeente Haarlemmermeer
T.a.v. de raad en het college van burgemeester en wethouders
Taurusavenue 100
2132 LS HOOFDDORP

30 mei 2025

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze opdracht om de jaarrekening 2024 inclusief de rechtmatigheidsverantwoording (de 'jaarrekening') van gemeente Haarlemmermeer te controleren. We hebben de controle uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan van 9 oktober 2024 en daarbij rekening gehouden met de aanpassingen in de kadernota rechtmatigheid en de bijbehorende Audit Alert van de NBA.

Ons accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle van uw jaarrekening en is met uw directie en wethouder besproken op 6 mei 2025. De inhoud van dit verslag is besproken tijdens de vergadering van de auditcommissie op 15 mei 2025. Wij hebben ons verslag over 2024 zo geschreven dat de samenvatting als een op zichzelf staand stuk gelezen kan worden. De hoofdstukken geven vervolgens een nadere verdieping op hetgeen u in de samenvatting kunt lezen. We hopen dat deze vorm bij uw informatiebehoefte aansluit en zijn tegelijkertijd benieuwd naar uw feedback in dit kader.

Hebt u tijdens het lezen vragen, neemt u dan gerust contact met ons op. Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

N. van Someren RA
partner

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: +31 (0) 88 792 00 10, F: +31 (0) 88 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop) voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

SV

Samenvatting

In dit hoofdstuk hebben we onze rapportage samengevat. Deze samenvatting is zelfstandig leesbaar, waarbij de achterliggende hoofdstukken een nadere detaillering geven van de kernboodschappen.

01 | Een goedkeurende controleverklaring bij uw jaarrekening 2024, een onrechtmatig oordeel van het college over 2024 bij de rechtmatigheidsverantwoording

- Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van gemeente Haarlemmermeer afgerond en zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid te verstrekken.
- We zijn voornemens een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen te verstrekken. Dit alles onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad.
- Ten opzichte van ons controleplan en onze tussentijdse rapportering kunnen we u melden dat wij bij afronding van onze controle geen indicaties hebben verkregen van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving. Ook hebben wij geen nieuwe (significante) tekortkomingen vastgesteld in de interne beheersing.
- Er zijn geen ongecorrigeerde controleverschillen.
- Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording 2024 opgesteld en in de jaarstukken 2024 opgenomen, in lijn met de Kadernota Rechtmatigheid 2024.
- De conclusie van het college is dat sprake is van onrechtmatigheden van €27,8 miljoen, hetgeen boven de daarvoor gestelde grens van €6,2 miljoen ligt. Hiervan heeft €11,6 miljoen betrekking op acceptabele begrotingsonrechtmatigheden, in lijn met de afspraken die hierover met de raad zijn gemaakt.
- De financiële verordening 2024 is aangepast en op 19 december 2024 door de raad vastgesteld. In deze verordening is onder meer het aspect ‘tijdig melden’ nader geduid. In deze jaarrekening zijn die aangepaste rechtmatigheidsregels voor het eerst toegepast. De rechtmatigheidsverantwoording 2024 voldoet aan de afspraken die zijn gemaakt met de raad en in de financiële verantwoording.
- Tijdens de jaarrekeningcontrole 2024 meldde de auditcommissie op 15 mei twee casussen zonder impact op de jaarrekening, waarna is afgesproken om dergelijke meldingen voortaan proactief te delen en tijdig terug te koppelen aan de melder. Wij hebben vastgesteld dat deze casussen geen impact hebben op de jaarrekening 2024.

02 | Financiële positie van gemeente Haarlemmermeer is gezond, het voorspellend vermogen blijft voor verbetering vatbaar

- Het exploitatieresultaat over 2024 is positief en bedraagt €18,2 miljoen inclusief reservemutaties. Het resultaat ligt daarmee €5,4 miljoen onder het bijgestelde begrote resultaat van €23,6 miljoen (zoals bleek uit de najaarsrapportage 2024).
- In het resultaat over 2024 is een reservemutatie van per saldo €1,7 miljoen positief (onttrekking aan de reserve) verwerkt. In de bijgestelde begroting was rekening gehouden met een per saldo dotatie aan de reserves van €0,9 miljoen.
- Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2024 is het resultaat €14,3 miljoen hoger. Het oorspronkelijke begrote resultaat bedroeg €3,9 miljoen en is gedurende het jaar meermaals bijgesteld tot de bijgestelde begroting van €23,6 miljoen.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Samenvatting (2)

- De afwijkingen tussen oorspronkelijke begroting en bijgestelde begroting en de realisatie daaropvolgend worden deels verklaard door ontwikkelingen die niet volledig beïnvloedbaar zijn. Een voorbeeld is de decembercirculaire (die in 2024 wederom hoger is dan verwacht).
- Het financiële meerjarenbeeld van gemeente Haarlemmermeer vanaf 2026 is negatief. De korting op het gemeentefonds in de komende jaren vertaalt zich voor gemeente Haarlemmermeer in een verlieslatende exploitatie. In de programmabegroting 25-28 is vanaf 2026 een verlies van €3,2 miljoen (inclusief reservemutaties) begroot wat in 2028 oploopt tot ruim €13 miljoen.
- In maart 2025 heeft besluitvorming plaatsgevonden omtrent maatregelen om in 2026 en 2027 tot een sluitende begroting te komen. Hierbij zijn keuzes gemaakt waarvoor reeds de eerste denklijnen in kaart zijn gebracht door het college en de organisatie (en in de programmabegroting 25-28 zijn opgenomen).

03 | Uw speerpunten

- Op basis van inlichtingen hebben wij vastgesteld dat er in 2024 één majeure incident heeft plaatsgevonden in relatie tot informatiebeveiliging en privacy. Haarlemmermeer heeft een onderzoek ingesteld naar dit incident.
  Het onderzoek heeft niet kunnen aantonen dat de betreffende medewerkers informatie hebben ingezien.
- Haarlemmermeer heeft een externe partij ingeschakeld om een onderzoek te doen naar de klimaatrisico's die op Haarlemmermeer af komen en daarbij ook de financiële omvang te bepalen. De verwachting is dat dit onderzoek in het vierde kwartaal van 2025 wordt afgerond. Op basis van werkelijke cijfers uit de afgelopen jaren en de geldende BBV-regels, hebben wij vastgesteld dat er geen voorziening hoeft te worden gevormd.

04 | Ruimtelijk domein - De grondexploitaties in 2024 zijn dynamisch, netto contante stijgt naar €39,3 miljoen

- De netto contante waarde (NCW) van de grondexploitaties is als gevolg van autonome effecten en projectwijzigingen gestegen van €33,3 miljoen naar €39,3 miljoen (nclusief Badhoevedorp Centrum).
- De projecten met een negatieve NCW zijn volledig voorzien en bedragen € 30,6 miljoen (2023: €30,5 miljoen). De verwachte winstname daalt naar €0,9 miljoen (2023: €5,7 miljoen) als gevolg van terugstorting van winsten op de projecten Hoofddorp Nassaupark, De President 1.1 en Nieuw-Vennep Zuid.
- Projectgerelateerde risico's dalen naar €9,7 miljoen (2023: €12,7 miljoen). De grootste mutatie doet zich voor bij De Hoek (€2,2 miljoen) als gevolg van gerealiseerde grondleveringen. Voor het Didam-arrest is rekening gehouden met een risico van €13,1 miljoen, hetgeen is meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen.
- Kijkend naar de actuele thema's rondom de grondexploitaties zien we de stijgende bouwkosten (en verkoopprijzen van woningen), onzekerheden in de markt, stijgende rente en het overvolle stroomnet als grootste factoren die impact hebben op de grondexploitaties in 2024.
- Netcongestie heeft vooralsnog beperkt invloed op de waardering van de grondexploitaties over 2024. De verwachting is wel dat de impact hiervan in de komende jaren substantieel groter zal worden.
- We hebben twee grote projecten in onze rapportage uitgelicht. Het project 'Weg om de Zuid' heeft een budget van ongeveer €130 miljoen en biedt een oplossing voor de toenemende verkeersdrukte aan de zuidzijde van Hoofddorp. Dit project heeft nog geen impact op de jaarrekening 2024, maar zal in de toekomst wel invloed hebben op de jaarrekening.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Samenvatting (3)

- Het tweede omvangrijke investeringsproject 'Gemeentehuis' heeft een huidig budget van €78 miljoen. De aanbesteding is gegund aan Binx Smartility. Ook dit project heeft geen directe impact op de jaarrekening 2024, maar zal in de komende jaren invloed hebben jaarrekening.

05 | Lasten vanuit Sociaal Domein in 2024 verder toegenomen, toezicht op aanbieders vanuit Haarlemmermeer is geïntensiveerd

- De totale lasten vanuit het programma Zorg & Werk over 2024 bedragen €172,1 miljoen en zijn daarmee circa €1,4 hoger dan de bijgestelde totale lasten vanuit de najaarsrapportage 2024 en ruim €28,8 miljoen hoger dan de oorspronkelijke begroting 2024.
- De toenemende lastendruk vanuit het sociaal domein zoals die voor gemeente Haarlemmermeer speelt is ook een landelijk vraagstuk. Om deze zorgkostenontwikkeling beheersbaar te houden beoogt gemeente Haarlemmermeer in de jaren 2026 tot en met 2028 circa €15 miljoen (in totaal) aan verlaging van de zorglasten te realiseren die voortvloeien vanuit de landelijke hervormingsagenda Jeugd.
- Losstaand van de bovenstaande ontwikkelingen is het toezicht vanuit de afdeling Toezicht Jeugd & WMO in 2024 verder geïntensiveerd. In 2023 zijn als gevolg van geïntensiveerd toezicht fraudegevallen gesignaleerde en in 2024 zijn deze verder onderzocht.
- Om de aanpak van zorgfraude te verbeteren, is de gemeente Haarlemmermeer in 2025 voornemens de Verbijzonderde Interne Controle afdeling een prominentere rol geven op dit onderwerp. Wij onderschrijven het belang van dit initiatief.
- Gemeente Haarlemmermeer heeft in 2024 de prestatielevering van zorg in natura zelfstandig vastgesteld met interne beheersingsmaatregelen. Voor enkele aanbieders kon de prestatielevering niet volledig worden aangetoond. Dit hebben we opgevolgd door controle-informatie vanuit de productieverantwoordingen vanuit de zorgaanbieders te hanteren.

06 | Kwaliteit van het jaarverslag kan verder omhoog, aandacht voor het vergroten van de informatiewaarde blijft nodig

- Verenigbaarheid van jaarrekening en jaarverslag: De jaarrekening en het jaarverslag zijn met elkaar verenigbaar. Dit betekent dat de financiële gegevens in beide documenten consistent zijn en elkaar ondersteunen.
- Verbetering van informatiewaarde: De informatiewaarde van het jaarverslag blijft een belangrijk onderwerp van discussie tussen de ambtelijke organisatie, het college en de raad, waarbij de aanbevelingen van de rapporteurs Duisenberg en de uitkomsten van het gesprek van eind maart tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie worden geïmplementeerd in de programmabegroting 2026-2029 om beter aan te sluiten bij de informatiebehoefte van de raad.

07 | Overige observaties

- Door Haarlemmermeer worden de inkopen *integraal* getoetst op de nalevering van de juiste aanbestedingsprocedure. Dit is een jaarlijks terugkerende en omvangrijke exercitie die mogelijk efficiënter kan worden ingericht. Bijvoorbeeld door het risicogericht uitvoeren van de verbijzonderde interne controle.
- Er is binnen gemeente Haarlemmermeer meer aandacht nodig voor het goed, geordend en toegankelijk vastleggen van documentatie die de levering van prestaties aantoont, zodat budgethouders kunnen voorkomen dat facturen worden betaald voor niet of deels geleverde prestaties.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Samenvatting (4)

- Haarlemmermeer heeft de naleving van de wet DBA als een nieuw risico opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. In 2024 zijn diverse stappen gezet om de risico's te beheersen. Een voorbeeld is het beëindigen of in dienst nemen van tijdelijk personeel. 2025 wordt als een overgangsjaar gezien waarbij het volledig krijgen van het inzicht in de arbeidsrelaties met inhuurmedewerkers een belangrijk aandachtspunt is om fiscale risico's te voorkomen.
- De gemaakte schattingen (zoals bijvoorbeeld ten aanzien van de waardering van de onderhoudsvoorziening) in het kader van de jaarrekening zijn – net als in voorgaand jaar – evenwichtig van aard.
- De samenwerking tijdens het jaarrekeningcontroleproces verliep soepel en plezierig door korte communicatielijnen en een open cultuur. Voor de toekomst is afgesproken om de lijst met benodigde stukken grondig door te nemen om verdere efficiëntie te bevorderen.
- Wij hebben voldaan aan onafhankelijkheidsvereisten. Ons overzicht van de bestede uren aan de jaarrekeningcontrole van de gemeente Haarlemmermeer laat zien dat we circa 2.500 uur hebben besteed, hetgeen in lijn ligt met de geplande uren.
- Gemeente Haarlemmermeer heeft in de afgelopen periode gewerkt aan de migratie van de subsidieadministratie, salarisadministratie en de financiële administratie.
- Bij de migratie van de financiële administratie heeft de inrichting van het nieuwe inkoopproces, inclusief het geautomatiseerd aanmaken van verplichtingen, vertraging opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in een achterstand in de factuurverwerking. Er is een gerichte taskforce ingesteld om dit probleem te adresseren.
- Onze gerichte werkzaamheden in het kader van de systeem- en datamigraties zijn relevant voor de jaarrekeningcontrole 2025 en worden – naar verwachting – in de zomer van 2025 gestart.
- Het ministerie van BZK heeft artikel 2 van het Bado met betrekking tot de materialiteit gewijzigd. De maximale materialiteit is met ingang van 2025 gewijzigd naar 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen.

Bijlagen

- Nadere informatie met betrekking tot de SiSA-verantwoording en onze bevindingen in dat kader
- Details met betrekking tot onze controle op de WNT verantwoording 2024
- De communicatietabel waaruit de verplichte te communiceren onderwerpen vanuit de accountantsregelgeving blijkt en waar u die communicatie terug kunt vinden.
- Overzicht van verantwoordelijkheden van het college, de raad en de accountant met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

01 Een goedkeurende controleverklaring bij uw jaarrekening 2024, een onrechtmatig oordeel vanuit het college ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de getrouwheid van de verantwoording over de financiële positie en over rechtmatigheid toe.

Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van de gemeente Haarlemmermeer afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening, waarin ook de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen, onder het voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad.

In onze verklaring nemen we een paragraaf op ter benadrukking van het feit dat er sprake is van rechtmatigheidsfouten boven de verantwoordingsgrens. Dit lichten we in de volgende paragraaf nader toe.

Wij hebben in onze controleverklaring ook een goedkeurend oordeel verstrekt over de baten en lasten als mede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen.

Ten aanzien van de WNT-verantwoording 2024 van gemeente Haarlemmermeer hebben wij onze controlewerkzaamheden uitgevoerd en geen materiële bevindingen geconstateerd.

Rechtmatigheidsverantwoording van het college voldoet wel aan de vereisten

In de jaarrekening 2024 heeft het college verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. Dat doet het college via de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Als uw accountant hebben wij de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording meegewogen in ons oordeel over de jaarrekening als geheel. Dat noemen we een indirect oordeel over de rechtmatigheid.

Het college heeft onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens van €6,1 miljoen geconstateerd. Een nadere toelichting van de afwijkingen onder de verantwoordingsgrens zijn toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Het totaal aan geconstateerde onrechtmatigheden bedraagt €27,3 miljoen, waarvan €11,6 miljoen aan begrotingsonrechtmatigheden. De begrotingsonrechtmatigheden van €11,6 miljoen zijn acceptabel. Van de €15,7 miljoen onrechtmatigheden uit het voorwaardencriterium ziet €14,7 miljoen toe op onrechtmatig aanbestede contracten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Er volgen geen onrechtmatigheden boven de rapporteringstolerantie uit het M&O-criterium.

In deze jaarrekening 2024 en de rechtmatigheidsverantwoording heeft gemeente Haarlemmermeer voor het eerst de kaders vanuit de aangepaste financiële verordening toegepast zoals door de raad op 19 december 2024 is vastgesteld. Hierdoor is onder meer de definitie van ‘tijdig melden’ aangepast, waarbij het tijdig melden van onderschrijdingen van de begroting ook in de jaarrekening plaats kan vinden.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

01 Een goedkeurende controleverklaring bij uw jaarrekening 2024, een onrechtmatig oordeel vanuit het college ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de getrouwheid van de verantwoording over de financiële positie en over rechtmatigheid toe.

Fouten en onzekerheden geconstateerd in relatie tot getrouwheid

Wij hebben geen controleverschillen vastgesteld in relatie tot getrouwheid. Daarnaast hebben we de prestatielevering van de zorgleveranciers waarbij sprake is van aanwijzingen van vermoedens van fraude en/of misbruik opgenomen als onzekerheid. De overzichten van deze fouten en onzekerheden inzake getrouwheid worden hier getoond.

Update met betrekking tot meldingen vanuit de auditcommissie

Gedurende de afwikkeling van de jaarrekeningcontrole zijn wij op 15 mei 2025 door de auditcommissie geïnformeerd over een tweetal casussen. Wij hebben vastgesteld dat beide casussen geen impact hebben op de jaarrekening 2024. Daarnaast zijn wij op basis van de vanuit gemeente Haarlemmermeer ontvangen onderliggende dossiers nagegaan of er sprake is van een vermoeden of een feitelijke fraude die een materiële impact zou kunnen hebben op de jaarrekening 2024. Op basis van de verkregen informatie hebben wij vastgesteld dat dit niet aan de orde is. Voorafgaand aan de auditcommissie van 15 mei 2025 zijn wij niet door het college of de directie op de hoogte gesteld van deze casussen. Dat is aan de hand van de inhoud van de casussen door de gemeentesecretaris en de concerncontroller verklaard. Wel hebben wij besproken afgesproken om vanaf de jaarrekening 2025 ontwikkelingen na afloop van de feitelijke accountantscontrole pro actief te delen met ons.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

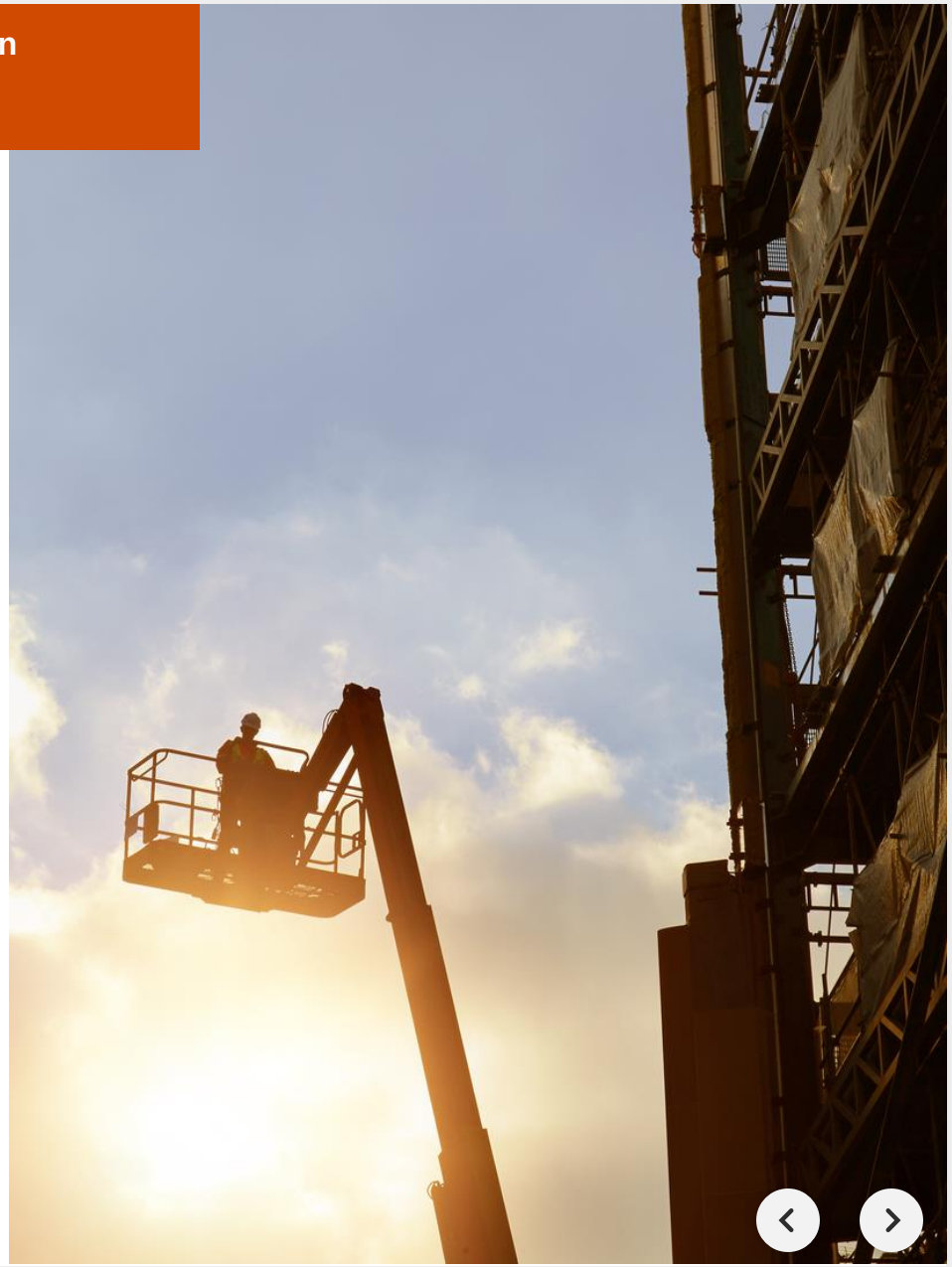
Een goedkeurende controleverklaring bij uw jaarrekening 2024, een onrechtmatig oordeel vanuit het college ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording (2)

Overige informatie in uw jaarverslag is consistent met uw jaarrekening

Als accountants zijn wij ervoor verantwoordelijk dat wij in onze controleverklaring verslag uitbrengen over de overige informatie die in het jaarverslag is opgenomen. De overige informatie omvat uw jaarverslag, programmaverslag, de paragrafen en de bijlagen. Wij hebben geen materiële inconsistenties, materiële onjuistheden en/of omissies opgemerkt in de informatie die op grond van het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) moet worden verstrekt.

Geen nieuwe bevindingen in het kader van uw interne beheersing en geen aanwijzingen of signalen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd

Ten opzichte van ons controleplan en onze tussentijdse rapportering kunnen we u melden dat wij bij afronding van onze controle geen indicaties hebben verkregen van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving. Ook hebben wij geen nieuwe (significante) tekortkomingen vastgesteld in de interne beheersing.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Overzicht van ongecorrigeerde fouten en onzekerheden inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de ongecorrigeerde fouten en onzekerheden in relatie tot getrouwheid, boven de gestelde rapporteringstolerantie van €200.000 Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met deze beoordeling van het college.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Onzekerheid met betrekking tot prestatielevering bij drie zorgleveranciers als gevolg van signalen op fraude	Sociaal domein		Maximaal €521.500
		Totaal		**€521.500**

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

02 Financiële positie van gemeente Haarlemmermeer is gezond, het voorspellend vermogen blijft voor verbetering vatbaar

In dit hoofdstuk bevat onze conclusies ten aanzien van het resultaat, de financiële positie en het voorspellend vermogen van de gemeente

De financiële positie van de gemeente Haarlemmermeer is goed; er is aandacht voor de toekomst,

Het exploitatieresultaat over 2024 van de gemeente Haarlemmermeer is positief en bedraagt €15,1 miljoen, inclusief een positieve reservemutatie van per saldo €1,7 miljoen. Dit resultaat ligt echter €8,5 miljoen onder het bijgestelde begrote resultaat van €23,6 miljoen, zoals bleek uit de najaarsrapportage van 2024. In de bijgestelde begroting was aanvankelijk een dotatie aan de reserves van €0,9 miljoen voorzien, terwijl het uiteindelijke resultaat een onttrekking aan de reserve laat zien. Vergeleken met de oorspronkelijke begroting van 2024, waarin een resultaat van €3,9 miljoen werd verwacht, is er een verbetering van het resultaat van €11,2 zichtbaar.

Het financiële meerjarenbeeld van de gemeente Haarlemmermeer vertoont vanaf 2026 echter een negatieve trend. De voorgenomen korting op het gemeentefonds zal in de komende jaren resulteren in een verlieslatende exploitatie voor de gemeente. In de programmabegroting voor de periode 2025-2028 is daarom vanaf 2026 een verlies van €3,2 miljoen begroot, oplopend tot ruim €13 miljoen in 2028.

In maart 2025 heeft besluitvorming plaatsgevonden omtrent maatregelen om in 2026 en 2027 tot een sluitende begroting te komen. Hierbij zijn keuzes gemaakt waarvoor reeds de eerste denklijnen in kaart zijn gebracht door het college en de organisatie (en in de programmabegroting 25-28 zijn opgenomen).

De financiële kengetallen onderstrepen een gezonde financiële uitgangspositie van gemeente Haarlemmermeer

Wij hebben uw financiële positie aan de hand van zes kengetallen onder elkaar gezet in tabel 1. Hierbij hebben wij ook de landelijke cijfers gepresenteerd. Het college heeft de solvabiliteit geraamd op 35,4% (najaarsnota 2024). De solvabiliteit van de gemeente Haarlemmermeer in 2024 is 38,2% en daarmee boven de hiervoor genoemde raming. De daling van de schuldquote in 2024 ten opzichte van 2023 onderstreept daarnaast de sterke financiële positie van uw gemeente.

Tabel 1 | Financiële kengetallen gemeente Haarlemmermeer 2024

Kengetallen	Haarlemmermeer		Landelijk**	
	2024	2023	2024*	2023
Weerbaarheid				
Solvabiliteit	38,2%	37,3%	35,2%	39,1%
Grondexploitaties	7,8%	9,4%	7,4%	5,6%
Structurele exploitatieruimte	4,8%	5,5%	2,0%	3,3%
Wendbaarheid				
Nettoschuldquote	65,3%	69,8%	56,5%	37,6%
Nettoschuldquote gecorrigeerd	58,8%	63,0%	51,4%	32,3%
Belastingcapaciteit	99,9%	92,0%	101%	99,7%

* Op basis van de begroting 2024.
** Bron: https://findo.nl/jive

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Financiële positie van gemeente Haarlemmermeer is gezond, het voorspellend vermogen blijft voor verbetering vatbaar (2)

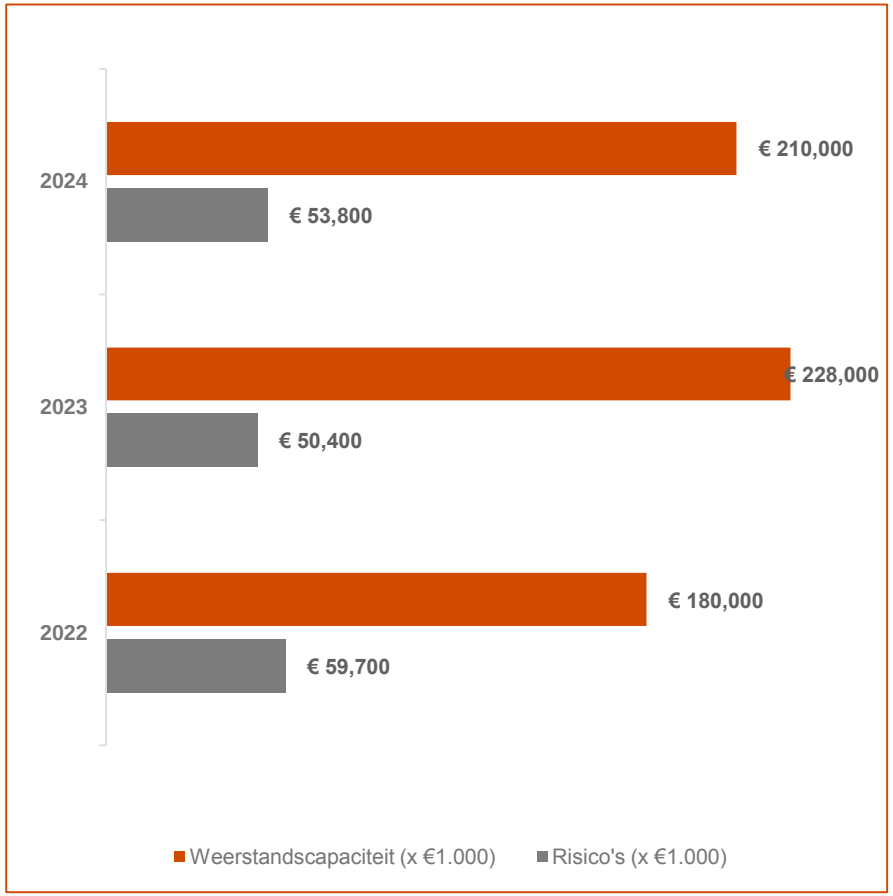
De toename komt door de stijging in het exploitatieresultaat over 2024 en door het aantrekken van minder leningen.

Om te beoordelen of de gemeente Haarlemmermeer in staat is om in te spelen op de toekomstige risico's is het belangrijk de solvabiliteit te bezien in verhouding tot het weerstandsvermogen (zie volgende pagina) en de uitdagingen in de meerjarenbegroting. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten door structurele baten worden gedekt. Het positieve percentage geeft aan dat de structurele lasten lager zijn dan de baten.

Het weerstandsvermogen is licht gedaald

De gemeente Haarlemmermeer stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/ benodigd) op een waarde van 1,4 of hoger (ruim voldoende). De ratio wordt als matig beoordeeld bij een waarde tussen 0,8 en 1, als voldoende bij een waarde tussen 1 en 1,4, als ruim voldoende bij een waarde tussen 1,4 en 2, en als uitstekend bij een waarde groter dan 2. Gemeente Haarlemmermeer realiseert eind 2024 een weerstandsratio van 3,9, zie grafiek 1 op deze pagina. Deze uitkomst ligt net iets onder het niveau van voorgaand jaar (4,5), maar is nog steeds uitstekend. De daling wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van de financiële impact van alle risico's tezamen en anderzijds omdat er geen onbenutte belastingcapaciteit meer in deze berekening wordt meegenomen doordat het gemiddeld OZB-tarief boven de artikel 12 norm ligt.

Grafiek 1 | Ontwikkeling weerstandsvermogen gemeente Haarlemmermeer 2022 - 2024

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

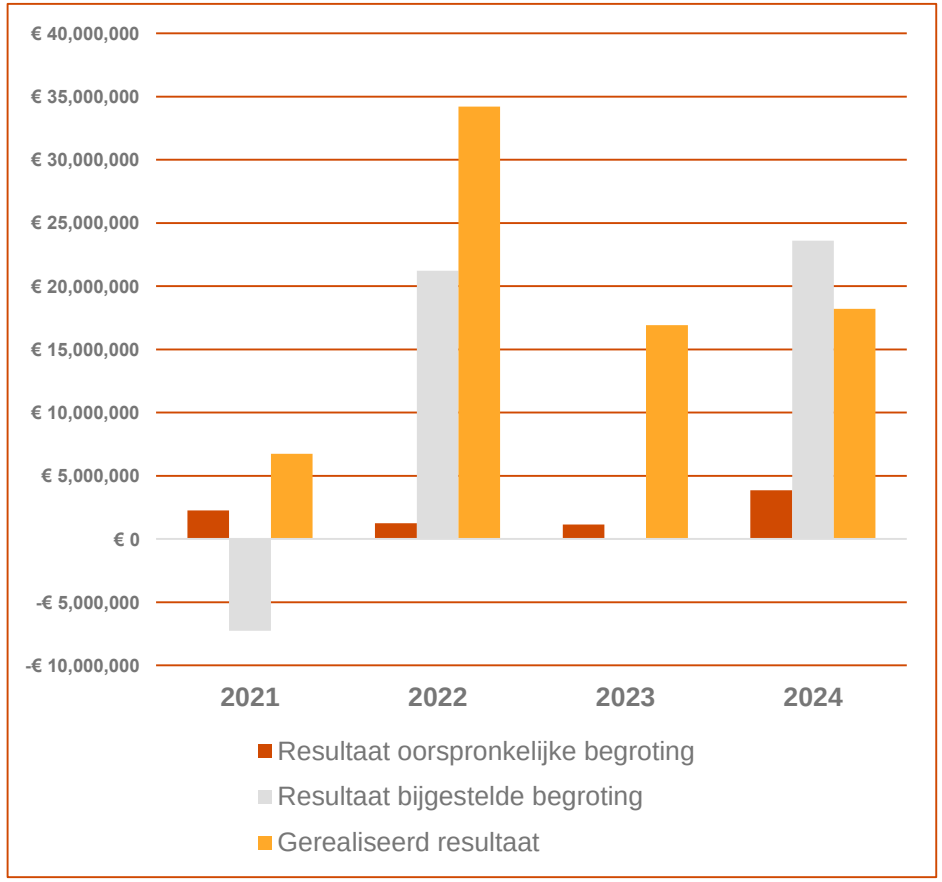
Financiële positie van gemeente Haarlemmermeer is gezond, het voorspellend vermogen blijft voor verbetering vatbaar (3)

Het voorspellend vermogen van de gemeente Haarlemmermeer kan worden verbeterd, focus op realistisch begroten en de beïnvloedbare begrotingselementen

Het voorspellend vermogen van de gemeente Haarlemmermeer kan worden verbeterd. Met het oog op toekomstige onzekerheden over de financiële compensatie vanuit het Rijk na 2026, wordt een nauwkeurig voorspellend vermogen en realistisch begroten steeds belangrijker. Tijdens onze beoordeling, waarbij we de begrote en gerealiseerde saldi van baten en lasten vergeleken, is gebleken dat de afwijkingen tussen de begrotingen, bijstellingen daarop en de jaarrekeningresultaten aanzienlijk kunnen zijn. Er moet wel een kanttekening gemaakt worden voor posten die niet beïnvloedbaar zijn. Een voorbeeld betreft de december circulaire die ook in 2024 hoger is uitgekomen dan verwacht.

In het jaar 2024 blijkt het werkelijke resultaat lager te zijn dan wat was voorspeld in de bijgestelde begroting. Het werkelijke resultaat in 2024 is €18,2 miljoen, een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar, waarin het resultaat €16,9 miljoen was. De oorspronkelijke begroting voor 2024 ging uit van een resultaat van €3,8 miljoen, terwijl de bijgestelde begroting een resultaat van €23,6 miljoen liet zien. In de jaren 2021 tot en met 2023 was jaarlijks sprake van een hoger resultaat dan in de bijgestelde begroting was opgenomen.

Hierbij is het van belang om goed onderscheid te blijven maken tussen de elementen die voor de gemeente beïnvloedbaar zijn versus die zaken waar weinig tot geen invloed op uit te oefenen is en bijsturing dan ook niet mogelijk is.. Zo is de late bekendmaking en verwerking van circulaires bijvoorbeeld een element wat niet beïnvloedbaar is. Het ROB-adviesrapport inzake beleidsvrijheid kan daarbij richting geven.

Grafiek 2 | Vergelijking tussen begroting, bijgestelde begroting en jaarrekeningresultaten gemeente Haarlemmermeer 2021 - 2024

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Kader | De rol van de raad bij bezuinigingen

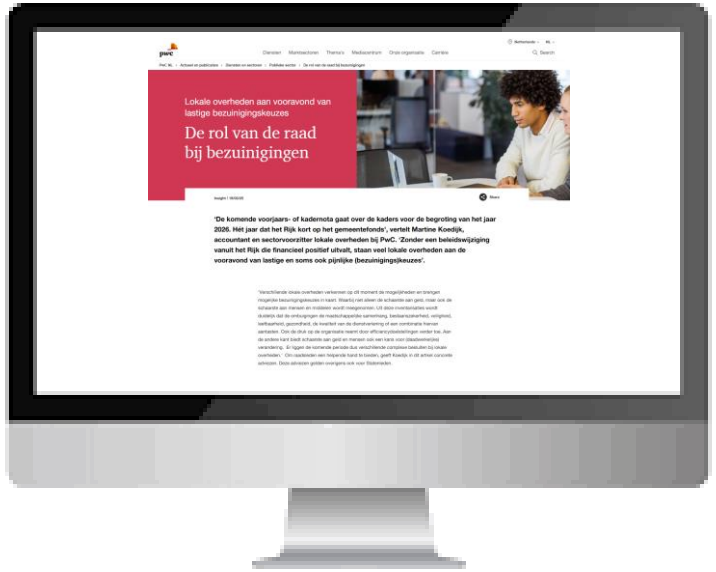
Gemeente Haarlemmermeer heeft de mogelijke bezuinigingskeuzes in kaart gebracht en gepresenteerd bij de voorjaarsnota. In de begroting 2026 worden het raadbesluit waarmee de bezuinigingskeuzes in de begroting worden verwerkt verder uitgewerkt door het college. Landelijk zien wij een beeld van interventies in begrotingen bij gemeente die maatschappelijke impact gaan hebben (leefbaarheid, bestaanszekerheid, bepaalde voorzieningen) en op de kwaliteit van de dienstverlening. Ook zien we dat de druk op de ambtelijke organisatie verder gaat toenemen door efficiency doelstellingen. **In dit artikel** geven we de volgende adviezen aan raadsleden:

Raad aan het roer!
Geef kaders vooraf over het proces van inventariseren, de betrokkenheid van de raad, de denkrichtingen/voorkeuren en de gewenste informatie bij besluitvorming.

Denk opgavegericht
Maak onderscheid tussen de dagelijkse uitvoering/wettelijke taken en de ambities/opgaven van de gemeente en kies aan de hand van het effect van de ombuiging. Hou hierbij rekening met de beschikbare capaciteit (realisatiekracht).

Bewaak de wendbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie
Zorg bij de voorgestelde ombuigingen voor inzicht in het effect op de wendbaarheid voor de toekomst en laat de (realisatie)risico's vertalen naar het weerstandsvermogen.

Na kiezen volgt monitoren: zorg dat daarvoor een dashboard is ingericht
Worden de ombuigingen wel gerealiseerd (financieel) en zoals bedoeld is conform de voorgestelde uitwerking? Is het negatieve effect op de stad/steden niet te groot? Worden de opgaven gerealiseerd?

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

03 Uw speerpunten

Bij de uitvoering van de controle kunt u ons specifieke speerpunten meegeven. Dit hebben we met u besproken in de auditcommissievergadering van 20 juni 2024. In dit hoofdstuk geven we onze bevindingen over die speerpunten.

In onze rapportage interim-bevindingen hebben wij reeds gerapporteerd over de beheersing van cyberrisico's en informatiebeveiliging. In ons accountantsverslag rapporteren wij de resterende speerpunten. U hebt ons verzocht om:

1. Na te gaan of er in 2024 meldingen of aanwijzingen op niet-naleven van wet-en regelgeving voor informatiebeveiliging en privacy zijn geweest, en hoe gemeente Haarlemmermeer hiermee om is gegaan;
2. Een uitspraak te doen of een voorziening of een reserve uitkomst biedt rondom een post die structureel begint te worden, in dit geval stormschade.

1. Data incident overgang Verseon Djuma heeft niet tot een datalek geleid

Op basis van inlichtingen hebben wij vastgesteld dat er in 2024 één majeure incident heeft plaatsgevonden in relatie tot informatiebeveiliging en privacy.

In 2024 is het zaaksysteem Verseon overgegaan naar Djuma. In maart 2024 werd er geconstateerd dat in Djuma documentatie door medewerkers kon worden ingezien die hiervoor niet de juiste rechten hadden. De gemeente Haarlemmermeer heeft hierop direct geacteerd en onderzoek laten verrichten. Uit het onderzoek is gebleken dat de onbevoegde medewerkers voor een aantal dagen de betreffende rechten hadden. Het onderzoek heeft niet kunnen aantonen dat de betreffende medewerkers informatie hebben ingezien. Haarlemmermeer geeft als conclusie dat dit voorval wordt bestempeld als een incident, niet als een datalek. Verder zijn wij niet geïnformeerd over andere data-incidenten met een dergelijke omvang in 2024.

2. Inventarisatie klimaatschade als startpunt voor het in kaart brengen en (eventueel) verantwoorden van klimaatrisico's

Gemeente Haarlemmermeer heeft in maart 2025 een aanbesteding gegund aan een externe partij die onderzoek gaat verrichten naar de inventarisatie van klimatrisico's en de bijbehorende financiële impact. In het vierde kwartaal van 2025 wordt een eerste conceptrapportage verwacht waar wij kennis van zullen nemen. Voorzieningen worden gevormd voor gebeurtenissen die mogelijk zullen leiden tot een uitstroom van middelen en waarvan de omvang redelijk ingeschat kan worden. Daarnaast kan een voorziening ook worden gevormd om de kosten die in een begrotingsjaar ontstaan (en ook in een volgend begrotingsjaar verwacht) gelijkmatig over meerdere jaren te verdelen.

In het onderstaande tabel hebben we de omvang van klimaatschade vanaf het jaar 2020 inzichtelijk gemaakt. Opvallend is dat vanaf 2022 sprake is van lasten en dat de lasten geen gelijke omvang hebben. Op basis hiervan – en het feit dat er niet wordt voldaan aan de uitstroom van middelen en het kunnen maken van een betrouwbare schatting – concluderen wij dat er vooralsnog geen sprake is van een structurele post die voorzien dient te worden.

Post (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Klimaatschade	0	0	363	1.175	266

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

04 De grondexploitaties zijn dynamisch, netto contante waarde stijgt naar €39,3 miljoen

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de ontwikkelingen rondom de grondexploitaties, de waardering en de belangrijkste projecten die de komende jaren op de gemeente af komen.

Belangrijkste boodschappen over de grondexploitaties

De netto contante waarde van de grondexploitaties is als gevolg van autonome effecten en projectwijzigingen gestegen van €33,3 miljoen naar €39,3 miljoen. De projecten met een negatieve contante waarde van €30,6 miljoen zijn volledig voorzien (2023: €30,5 miljoen). In 2024 is er €0,9 miljoen aan winstneming gerealiseerd (2023: €5,7 miljoen). De daling ten opzichte van het voorgaande jaar is gerelateerd aan terugstorting van verwachte winsten vanwege uitstellen van grondopbrengsten en wijzigingen in het risicoprofiel van de projecten Hoofddorp Nassaupark (€0,95 miljoen), De President 1.1 (€0,67 miljoen) en Nieuw-Vennep Zuid (€0,78 miljoen).

Projectgerelateerde risico's laten een daling zien, Didam arrest onderdeel van weerstandsvermogen

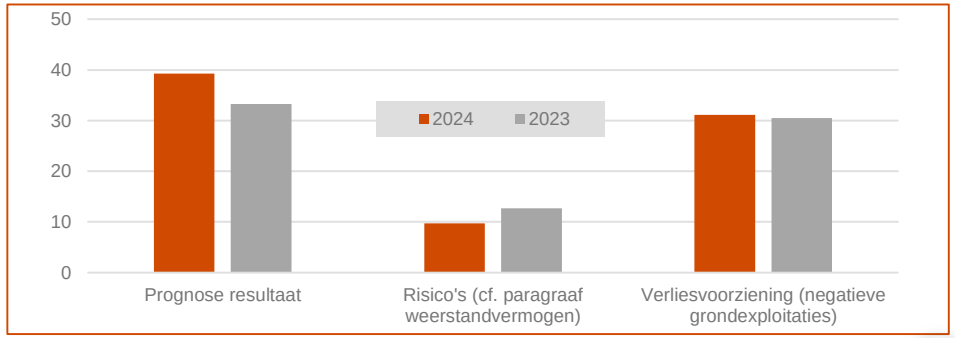
De projectgerelateerde zijn afgenomen van €12,7 miljoen naar €9,7 miljoen. De grootste mutatie doet zich voor bij De Hoek voor €2,2 miljoen. Het merendeel van de risico's is komen te vervallen doordat de grondlevering van fase 1 heeft plaatsgevonden en duidelijk is dat de levering van fase 2 niet doorgaat.

Bij een aantal lopende en afgeronde projecten is de vraag of Haarlemmermeer zich heeft gehouden aan de bepalingen van het Didam-arrest. In de MPG 2025 is het risico genoemd dat de gemeente haar contractuele verplichtingen niet kan nakomen als gevolg van vertragingen (extra plankosten). In het gemeentelijk risicosysteem (NARIS) is rekening gehouden met een risico van €13,1 miljoen en wordt meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen van Haarlemmermeer.

Ambities en realisaties woningbouw in het kader van de grote woningbouwopgave

In de gemeente Haarlemmermeer ligt een grote woningbouw opgave voor de aankomende jaren. In een aantal huidige grondexploitaties is de woningbouw al onderdeel van de programmering (o.a. Lincolnpark Tweede Fase, Nassaupark, Tudorpark). De toenemende vraag en aandacht voor betaalbare en sociale woningen vertaalt zich op dit moment bij Haarlemmermeer in diverse anterieure overeenkomsten, voorbereidende grondexploitaties en voorbereidende faciliterende gronden. Een voorbeeld hiervan is de anterieure overeenkomst met Pionier-Bols.

Grafiek 3 | Ontwikkeling waardering grondexploitaties

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

De grondexploitaties zijn dynamisch, de netto contante waarde stijgt naar €39,3 miljoen (2)

Haarlemmermeer heeft actuele thema's gereflecteerd in grondexploitaties

De stijgende bouwkosten, de onzekerheden in de markt, de stijgende rente en het stroomnet van Nederland dat overvol is. Dit zijn de thema's die impact hebben op uw grondexploitaties. Wij hebben geëvalueerd of deze onderwerpen in voldoende mate zijn gereflecteerd in de grondexploitaties.

De verkoopprijzen van woningen zijn gestegen ten opzichte van afgelopen jaar. De stijging in de bouwkosten stabiliseert. Dit betekent dat de residuele grondwaarde stijgt. Wij hebben vastgesteld dat u een toetsing heeft gedaan op uw grondwaardes. De uitkomsten hebben niet tot aanzienlijke afwaarderingen geleid.

Door de toenemende vraag naar elektriciteit is het stroomnet in Nederland overvol geraakt. Hierdoor ontstaat veel vertraging in bouwprojecten. Naast de rem op de woningbouw, zorgt netcongestie ook voor vertraging in de energietransitie. De netcongestie heeft beperkt invloed op de grondexploitaties in 2024, echter zal de impact groot worden in de toekomst, waarbij de netbeheerder 2032 als datum heeft aangewezen tot wanneer netcongestie minimaal zal duren. Bij de grondexploitaties is tot heden hier nog niet op voorgesorteerd door Haarlemmermeer. Wel zijn voor een aantal projecten (o.a. Lincolnpark Tweede Fase en Beukenhorst Zuid) risico's hieromtrent opgenomen en verwerkt. Haarlemmermeer heeft aangeven de effecten van netcongestie op te maken en te verwerken vanaf het tMPG 2025.

Wat betreft de parameters zien wij twee wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar. Ten eerste is de opbrengstenstijging woningen betaalbaar en woningen overig gesplitst, waar dit vorig jaar één categorie was, te weten opbrengstenstijging woningen. Dit is het gevolg van de stijgende aandacht en vraag naar meer betaalbare, sociale woningbouw en de verschillende bijbehorende prijzen. Wij begrijpen deze splitsing. Daarnaast zien wij een stijging in de parameter opbrengstenstijging woningen overig. Wij hebben deze stijging besproken en gecontroleerd en concluderen dat dit evenwichtig is.

Tabel 2 | Ontwikkeling en weging schattingselementen in belangijkste parameters van waardering grondexploitaties

Parameters	MPG 2025	MPG 2024	Schatting 2024	Schatting 2023
Rente	2,0%	2,0%	●	●
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	●	●
Kostenstijging	3,5%	3,5%	●	●
Opbrengstenstijging woningen betaalbaar	2,0%	1,5%	●	●
Opbrengstenstijging woningen overig	3,5%	1,5%	●	●
Opbrengstenstijging overig	1,5%	1,5%	●	●

● Controleverschil ● Optimistisch ● Evenwichtig ● Voorzichtig

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Grootschalige investeringsprojecten ‘Weg om de Zuid’ en ‘Gemeentehuis’ (3)

Grootschalige investeringsprojecten worden via het investeringsplan, het SPI en de integrale projectmanagementsystematiek beheerst

Investeringsprojecten zijn grootschalige projecten die zijn opgenomen in het Investeringsplan. Gemeente Haarlemmermeer onderkent in haar risicoparagraaf, als onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, risico’s uit onder andere mogelijke kredietoverschrijdingen bij de realisatie als gevolg van nieuwe (bouw)eisen, vertraging, wegvallen van subsidies of andere onvoorziene omstandigheden. De investeringsprojecten worden twee keer per jaar aan de raad aangeboden in het Strategisch Perspectief Investeringen (SPI) met daarin nadere toelichting omtrent actualiteiten, risico’s, faseringen en over- en onderschrijdingen.

De gemeente Haarlemmermeer beoogt het IPM-model van Rijkswaterstaat toe te passen. Dit is op dit moment alleen voor het project Weg om de Zuid van toepassing. IPM staat voor integraal projectmanagement, waarbij de focus ligt op een organieke structuur en duidelijke rolverdeling. Daarnaast vindt sturing plaats op tijd, scope (lees: kwaliteit) en geld. Dit betreft de *triangle*, en dient in samenhang te worden uitgevoerd. Uit inlichtingen hebben wij begrepen dat de focus nu meer op de *triangle* ligt, waar eerst de primaire focus vooral op geld en budget lag. Ander onderdeel van de beheersing op dit grote investeringsproject betreft fasesturing, waarbij een investeringsproject wordt opgedeeld in kleinere fases, waarbij een fase afgesloten moet worden met een meetmoment, eventueel bijsturing en besluitvorming, voordat gestart wordt met de volgende fase.

Het project 'Weg om de Zuid' is een grootschalig investeringsproject met een budget van ongeveer 130 miljoen euro

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Het project ziet toe op het verbeteren van de Nieuwe Bennebroekerweg en biedt een oplossing voor de toenemende verkeersdrukte aan de zuidzijde van Hoofddorp en maakt tegelijkertijd de komst van nieuwe woningen in de gemeente mogelijk.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Grootschalige investeringsprojecten ‘Weg om de Zuid’ en ‘Gemeentehuis’ (3)

De samenwerking met de provincie Noord-Holland en de VRA omvat onder meer financiële afspraken en vastgestelde percentages voor de inbreng en verdeelde risico’s. Er zijn intentieovereenkomsten, anterieure overeenkomsten en een samenwerkingsovereenkomst afgesloten.

De investeringsprojecten worden geactiveerd aan het einde van het project. De doorlooptijd van “Weg om de Zuid” is enkele jaren en daarmee volgens de projectcontrollers overzichtelijk.

Het investeringsproject 'Weg om de Zuid' heeft geen impact op de jaarrekening 2024, maar zal in de toekomst wel invloed hebben op de onderhanden werken (OHW) positie.

De bouw van het nieuwe Gemeentehuis is gegund

Naast “Weg om de Zuid” is de bouw van het nieuwe Gemeentehuis het op een na grootste investeringsproject met een huidig budget van 78 miljoen euro. In februari 2025 is de aanbesteding voor de bouw van het Gemeentehuis gegund aan Binx Smartility.

Het Raadhuisplein en omgeving is een samenhangend ontwikkelgebied dat valt onder het programma Hoofddorp Stadscentrum. Onder het ontwikkelgebied vallen het Raadhuisplein, het Voorzetgebouw, het nieuwe Gemeentehuis (separaat investeringsproject) en de appartementengebouwen Centrum- en Parkzicht. Het Gemeentehuis specifiek valt dus buiten de grondexploitatie, omdat dit een investeringsproject betreft.

De investeringsprojecten worden geactiveerd aan het einde van het project. Het investeringsproject rondom het raadhuisplein heeft een langere fasering en bestaat uit meerdere deelprojecten, waarvoor nu tussentijds al ontwerp- en voorbereidingskosten zijn gemaakt. Deze deelprojecten worden ook pas aan het einde van het project geactiveerd.

Het investeringsproject ‘Gemeentehuis' heeft geen directe impact op de jaarrekening 2024, maar zal in de toekomst wel invloed hebben op de onderhanden werken (OHW) positie omdat het project is gesitueerd in het grondexploitatiegebied van Raadhuisplein en omgeving.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

05 Lasten vanuit Sociaal Domein in 2024 verder toegenomen, toezicht op aanbieders vanuit Haarlemmermeer is geïntensiveerd

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de ontwikkelingen rondom het sociaal domein, het toezicht op zorgaanbieders en de beheersing van de lasten.

Lasten programma Zorg & Werk toegenomen tot €172,1 miljoen

De totale lasten vanuit het programma Zorg & Werk over 2024 bedragen €172,1 miljoen en zijn daarmee circa €1,4 hoger dan de bijgestelde totale lasten vanuit de najaarsrapportage 2024 en ruim €28,8 miljoen hoger dan de oorspronkelijke begroting 2024. De toenemende lastendruk vanuit het sociaal domein zoals die voor gemeente Haarlemmermeer speelt is ook een landelijk vraagstuk. Om deze zorgkostenontwikkeling beheersbaar te houden beoogd gemeente Haarlemmermeer in de jaren 2026 tot en met 2028 circa €15 miljoen (in totaal) aan besparingen te realiseren die voortvloeien vanuit de landelijke hervormingsagenda Jeugd.

Meer structurele aandacht voor zorgaanbieders vereist, prominente rol voor VIC

Sinds december 2023 voert de afdeling Toezicht Jeugd & WMO, toezicht op de naleving van de jeugd- en WMO wet. In 2023 zijn twee zorgaanbieders bestempeld als zorgaanbieders die fraude hebben gepleegd. In 2024 zijn hun contracten beëindigd. Deze zorgaanbieders hebben nog een totale omvang qua misbruik in 2024 van €19.948 en €33.783. Daarnaast liep er in 2024 een onderzoek naar een derde zorgaanbieder. Daarvan is €1.883 gekenmerkt als misbruik, dit contract is nog lopend. Derhalve hebben wij de totale productie in 2024 van deze drie zorgaanbieders uit voorzichtigheid geclassificeerd als onzeker, dit betreft een bedrag van €521.500. Gemeente Haarlemmermeer is voornemens om in 2025 de Verbijzonderde Interne Controle afdeling een prominentere rol te geven in het proces met betrekking tot zorgfraude en er zullen meer formele rapporteringslijnen komen.

Tabel 3 | Ontwikkeling lasten per beleidsdoel in programma Zorg & Werk over 2024

Lasten per beleidsdoel in programma Zorg en Werk	Realisatie lasten 2024 (x €1.000)	Najaars-rapport-age 2024 (x €1.000)	Program-ma Begroting 2024 (x €1.000)	Realisatie 2023 (x €1.000)
A: Zorg en ondersteuning thuis	88.981		75.844	76.955
B: Zorg en ondersteuning verblijf	15.787		10.694	13.330
C: Werk boven uitkering	16.475		15.881	13.743
D: Bestaansminimum	50.873		40.879	50.598
Totaal	**172.116**	**170.732**	**143.298**	**154.626**

Gemeente Haarlemmermeer voert vanaf 2023 een controle uit op toewijzingen waarop langere tijd niet is gedeclareerd. Een toewijzing is een aanvraag van de zorgleverancier op zorg te kunnen verlenen. Gemeente Haarlemmermeer heeft in 2024 deze controle tweemaal uitgevoerd: één keer in april en één keer in augustus. In 2023 is deze controle respectievelijk één keer in september en één keer in december uitgevoerd. Wij adviseren u om deze controles consistenter te laten plaatsvinden.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Lasten vanuit Sociaal Domein in 2024 verder toegenomen, toezicht op aanbieders vanuit Haarlemmermeer is geïntensiveerd (2)

Prestatieleveringen rondom zorg in natura is door gemeente Haarlemmermeer zelfstandig vastgesteld

De gemeente Haarlemmermeer heeft in 2024 met een set aan interne beheersingsmaatregelen de prestatielevering van zorg in natura zelfstandig vastgesteld. De interne beheersingsmaatregelen zijn gedurende 2024 door ontwikkeld en meer in lijn gebracht met de SDO-notitie van de NBA. Hierbij zijn verbeteringen doorgevoerd zoals standaardagenda's en templates voor de vastlegging van gesprekken met de zorginstellingen.

Het effect hiervan is zichtbaar maar heeft niet kunnen voorkomen dat voor enkele zorgaanbieders de prestatielevering niet op basis van interne processen kon worden aangetoond. Op basis van de productieverantwoordingen is alsnog voldoende controle-informatie verkregen om te onderbouwen dat de prestaties ook daadwerkelijk zijn geleverd.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

06 Kwaliteit en informatiewaarde van het jaarverslag kan verder omhoog

In dit hoofdstuk gaan we nader in op onze observaties bij het jaarverslag. In de tabel op deze en de volgende pagina geven we per onderwerp onze bevindingen kort weer.

Jaarverslag	Beoordeling	Observaties
Verenigbaarheid jaarrekening en het jaarverslag	Goed	Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn. In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.
Kwaliteit paragrafen	Goed	Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen en voldoet aan het BBV. Wij hebben onze observaties in detail nader toegelicht per paragraaf.
Inzicht in fraudepreventie-systeem in paragraaf ‘Bedrijfsvoering’	Aandacht gevraagd	In de paragraaf ‘Bedrijfsvoering’ was vorig jaar een toelichting opgenomen over de diverse preventiemaatregelen die de gemeente Haarlemmermeer heeft ter voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. In de paragraaf van 2024 is de actualisatie van de frauderisicoanalyse niet meer toegelicht. Hoewel dit geen verplichte paragraaf is, zijn wij van mening dat het opnemen van een dergelijke paragraaf en het concreet beschrijven van deze analyse de gebruikers van de jaarrekening beter in staat stellen om hun beeld te vormen van de beheersing van belangrijke risico’s
Voldoende inzicht in het vermogen om risico’s uit de bedrijfsvoering financieel op te vangen in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicobeheersing’	Aandacht gevraagd	Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Haarlemmermeer alle relevante informatie heeft opgenomen in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicobeheersing’; daarnaast zijn alle relevante ontwikkelingen uit de sector en de impact daarvan op de gemeente Haarlemmermeer opgenomen in de toelichting. Wij vinden dat de gemeente Haarlemmermeer in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicobeheersing’ een goede reflectie heeft gegeven op het vermogen om de risico’s vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen. De leesbaarheid van de risico-inventarisatie en de ontwikkeling ten opzichte van het voorgaande P&C-product zou versterkt kunnen worden door het opnemen van een tabel waarin de top 10-risico’s worden gepresenteerd. Aan het in beeld brengen van de voornaamste klimaatrisico’s wordt nog gewerkt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Kwaliteit en informatiewaarde van het jaarverslag kan verder omhoog (2)

Paragraaf bedrijfsvoering	Beoordeling	Observaties
Informatiewaarde jaarverslag	Aandacht gevraagd	De informatiewaarde van het jaarverslag is een onderwerp wat zowel de ambtelijke organisatie, het college als de raad veelvuldig met elkaar bespreekt. De tussentijdse conclusie is dat er nog steeds aandacht gevraagd wordt voor de verhoging van de informatiewaarde van het jaarverslag om aan te sluiten bij het raadsvoorstel in dit kader uit 2021. De aanbevelingen van de rapporteurs Duisenberg vanuit de verschillende tranches zijn in dat kader van belang. Eind maart heeft een gesprek met de rapporteurs, raadsleden, de wethouder en de betrokken ambtenaren plaatsgevonden. De uitkomsten van dat gesprek worden geïmplementeerd in de programmabegroting 2026-2029. Daarmee wordt weer een volgende stap gezet in het versterken van de informatiewaarde en de aansluiting met de informatiebehoefte vanuit de raad.
Afwijkingen + maatregelen toegelicht	Goed	Gemeente Haarlemmermeer heeft een toelichting op alle afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Daarnaast zijn de maatregelen toegelicht over hoe deze afwijkingen in de toekomst worden voorkomen.
Rapportering niet naleving normen gids proportionaliteit	n.v.t.	Indien bij inkopen en aanbesteden de normen uit de gids proportionaliteit veelvuldig niet nageleefd worden of slecht gedocumenteerd en/of gemotiveerd zijn, dan moet het college hierover rapporteren via de paragraaf bedrijfsvoering. Aangezien dit niet van toepassing is voor 2024 is geen informatie opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering op dit vlak.
Toelichting begrotingsrechtmatigheid	Goed	Volgens artikel 28 van de BBV dienen overschrijdingen en onderschrijdingen van zowel de baten als de lasten ten opzichte van de begroting na wijziging bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te worden toegelicht. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting inzake begrotingsrechtmatigheid voldoet aan de vereisten van de BBV. Het college betrekt de afwijkende baten en onderschrijdingen van lasten en investeringen die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig zijn gemeld aan de gemeenteraad in de rechtmatigheidsverantwoording. En vanzelfsprekend ook de overschrijdingen van lasten en investeringen die niet passen binnen het vastgestelde beleid en de criteria uit de financiële verordening.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

07 Overige observaties

In dit hoofdstuk gaan we nader in op onze overige observaties die voortkomen uit de jaarrekeningcontrole. Daarnaast gaan we in op onze samenwerking.

Nieuwe financiële, salaris- en subsidie applicaties zijn in gebruik genomen

In november 2023 heeft gemeente Haarlemmermeer de aanbesteding gegund voor de nieuwe systemen ter ondersteuning van de financiële administratie, de salarisadministratie en de subsidieadministratie. De migratie van de salaris –en subsidieadministratie zijn goed verlopen. Bij de migratie van de financiële administratie heeft de inrichting van het nieuwe inkoopproces, inclusief het geautomatiseerd aanmaken van verplichtingen, vertraging opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in een achterstand in de factuurverwerking. Er is een gerichte taskforce ingesteld om dit probleem te adresseren.

Dit heeft onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole 2024 niet geraakt. De ambtelijke organisatie heeft voor een lange periode gewerkt in de Enterprise One omgeving (de oude financiele administratie). In de nieuwe omgeving is er sprake van een standaardpakket en geen maatwerk. Dit is een verandering voor de organisatie, het jaar 2025 zal om deze reden in het teken staan van het ‘leren’ en ‘wennen’ aan de nieuwe omgeving. Ons advies is om de nodige ondersteuning voor de nieuwe omgeving te faciliteren gedurende het jaar.

Onze werkzaamheden op de migratie van de data van de drie administraties en de inrichting van de algemene IT-maatregelen zijn relevant voor de jaarrekeningcontrole 2025 en worden – naar verwachting – in de zomer van 2025 gestart.

Risicogerichte aanpak op aanbestedingen

Door het team van corporate control worden de inkopen *integraal* getoetst op de nalevering van de juiste aanbestedingsprocedure. Dit is een jaarlijks terugkerende en omvangrijke exercitie die mogelijk efficiënter kan worden ingericht. Een mogelijke aanpak is om de verbijzonderde interne controle (VIC) risicogericht uit te voeren, bijvoorbeeld gericht op risicovolle kostensoorten. Daarnaast valt ons op dat er geen specifieke werkzaamheden worden verricht op de inherente frauderisico’s binnen het proces van aanbestedingen. Ons advies is om de VIC op de aanbestedingen te herzien. Naast efficiëntie zien wij ook mogelijkheden om de kwaliteit van de VIC naar een hoger niveau te brengen. Wij willen hierover nader in gesprek gaan met uw organisatie voor controlejaar 2025.

Meer aandacht is vereist voor de onderliggende documentatie voor geleverde prestaties

De vaststelling van prestatielevering is van belang om te voorkomen dat facturen worden betaald voor prestaties die niet of deels zijn geleverd. Binnen gemeente Haarlemmermeer zijn de budgethouders verantwoordelijk voor het goed, geordend en toegankelijk archiveren van documentatie waaruit de ontvangst van goederen en/of diensten blijkt. Wij hebben opgemerkt dat tijdens onze controle, gevraagde prestatieleveringen niet altijd voldoende waren en/of makkelijk te vinden waren. Er is binnen gemeente Haarlemmermeer meer aandacht nodig voor het goed, geordend en toegankelijk vastleggen van documentatie die de levering van prestaties aantoont.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Overige observaties: Wijziging van het BBV en BADO, fiscale risico's wet DBA

Wijziging van het BBV en Bado definitief geworden met ingang van boekjaar 2025

Het ministerie van BZK heeft artikel 2 van het Bado met betrekking tot de materialiteit gewijzigd. De maximale materialiteit is met ingang van 2025 gewijzigd naar 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen.

De omvang van de totale lasten exclusief reservemutaties is €592.803. Op basis hiervan zou de materialiteit op basis van 2024 cijfers uitkomen op €11,9 miljoen. Voor 2024 hebben wij een materialiteitsniveau van €6,1 miljoen gehanteerd.

De verantwoordingsgrens (die door de raad moet worden vastgesteld) voor de rechtmatigheidsverantwoording kent een mogelijke range van 0-2% (met dezelfde omvangsbasis). Wij adviseren deze grens gelijk te stellen met de materialiteit voor de controle en tijdig de financiële verordening aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

Overigens is met deze wetgeving ook de rechtmatigheidsverantwoording (eindelijk) formeel onderdeel van het BBV en daarmee de jaarstukken.

De wijziging betekent een verlichting voor de (interne) controledruk

In het controleplan 2024 zijn wij reeds ingegaan op de mogelijk impact. Samengevat betekent de wijziging van de materialiteit een aanpassing van de diepgang van de (interne) controle: het aantal posten en stromen die in de reikwijdte vallen van de (interne) controle neemt af en het aantal deelwaarnemingen van gegevensgerichte werkzaamheden kan over het algemeen verminderen, tenzij het aantal fouten en onzekerheden dichtbij de materialiteitsgrens komt. In het controleplan 2025 zullen we de impact voor uw gemeente concreet uitwerken.

Inzicht in arbeidsrelatie voor beheersing fiscale risico's wet DBA

In de afgelopen jaren heeft Haarlemmermeer zich al ingezet om schijnzelfstandigheid te voorkomen. Dit is relevant voor Haarlemmermeer aangezien 16,3% van het personeelsbestand uit externen bestaat. Bij inhuur werd veelal al een bureau ingezet tussen de gemeente en de medewerker om het risico op schijnzelfstandigheid te verkleinen. In 2024 is een inventarisatie van inhuurmedewerkers gemaakt bij diverse clusters. Op basis van deze inventarisatie zijn contracten beëindigd of omgezet naar een arbeidsovereenkomsten. Dit proces is nog onderhanden.

Het college heeft in de vergadering van 25 februari 2025 besloten om 2025 als overgangsjaar te beschouwen om volledig aan te passen aan de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA). De gevolgen van de wet DBA is als nieuw risico geïdentificeerd en opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (R388). Het risico is tweeledig, organisatorisch en fiscaal/financieel.

Het organisatorische deel ziet toe op het aan kunnen trekken van capaciteit om de uitvoering op peil te houden, tegenhanger hiervan is wel dat het behoud van kennis en collectief geheugen niet wordt bevorderd met externen. Ons advies is om het inzicht in de arbeidsrelatie met inhuurmedewerkers te verkrijgen om de fiscale risico's zo goed mogelijk te kunnen beheersen.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Overige observaties: De schattingen van het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2024	2023	2024	2023	
Afschrijvingen van materiële vaste activa	29,3	31,5	●	●	Het activabeleid van de gemeente ligt ten grondslag aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn gebruikelijk in de sector.
De waardering van het vastgoed	293,5	283,3	●	●	Vastgoed kan een economische of een maatschappelijke functie hebben. Vastgoed met een maatschappelijke functie (bijvoorbeeld een schoolgebouw) mag niet worden afgewaardeerd. De waardering van het vastgoed met een economische functie hebben we in detail gecontroleerd.
De waardering van de grondexploitaties	47,5	52,7	●	●	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. De uitgangspunten die in de berekeningen gehanteerd worden zijn voor zover mogelijk onderbouwd met rapportages van externe partijen.
Voorziening oninbare vorderingen	10,2	14,8	●	●	De gemeente berekent per soort vordering op basis van historische ontvangsten wat de gemiddelde inbaarheid is. De inbaarheidspercentages zijn bepaald op basis van verschillende categorieën van ouderdom. Naast deze methode wordt tevens een handmatige analyse uitgevoerd op de grotere vorderingen en wordt waar nodig een aanvullende voorziening getroffen. Wij zijn akkoord met de uitgangspunten die de gemeente Haarlemmermeer heeft gehanteerd.

● Controleverschil ● Optimistisch ● Evenwichtig ● Voorzichtig

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Overige observaties: De schattingen van het college zijn evenwichtig (2)

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2024	2023	2024	2023	
De juistheid en volledigheid van de onderhouds-voorziening	5,5	4,3	●	●	Voor het onderhoud van vastgoedobjecten wordt een voorziening voor groot onderhoud aangehouden. Deze voorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan. Gedurende 2024 is er €2,4 miljoen gedoteerd en €1,2 miljoen onttrokken (‘aangewend’). Wij hebben de schatting als evenwichtig beoordeeld.
De waardering van de financiële vaste activa	117,5	113,4	●	●	Wij hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Ook de deelnemingen hebben we specifiek gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de waardering van deze deelnemingen en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
De waardering en indexatie van de APPA-voorziening	10,7	7,1	●	●	De voorziening voor wethouderspensioenen (APPA) per eind 2024 is onderbouwd door actuariële berekeningen van een externe serviceorganisatie (Visma Idella). Deze organisatie heeft de uitgangspunten uit de circulaire van het ministerie gebruikt. Daarnaast is de voorziening geïndexeerd met 2%. Wij zijn akkoord met de uitgangspunten die de gemeente Haarlemmermeer heeft gehanteerd.
De juistheid en volledigheid van de voorziening verlofsparen	3,0	0,9	●	●	Wij hebben vastgesteld dat de voorziening is gevormd op basis van de beste inschatting die de gemeente kan maken. De grondslagen die zijn gehanteerd zijn geschikt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Overige observaties: Onze samenwerking

Onze reflectie op het proces van de jaarrekeningcontrole

Wij hebben een zeer plezierige samenwerking ervaren waarbij de communicatie tussen het kernteam jaarrekeningcontrole, de afdeling Interne Controle en PwC goed verlopen. De communicatielijnen waren kort en dit heeft eraan bijgedragen dat het over het algemeen een gestructureerd proces is geweest. We hebben een open en fijne cultuur ervaren. Voor volgend jaar hebben wij reeds afgestemd dat wij samen met gemeente Haarlemmermeer de lijst met op te leveren stukken voor jaareinde grondig doornemen zodat deze weer meer volledig is en er minder additionele vragen gesteld hoeven te worden in onze onlinetool Connect. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, evalueren we graag nog het gehele proces na afloop van de controle.

Geen bevindingen te melden rondom onafhankelijkheid

Wij hebben onze naleving van externe normen en ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid met betrekking tot onze dienstverlening in 2024 bewaakt en bevestigen dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Overzicht van de gemaakte uren

De controle van de jaarrekening van de gemeente Haarlemmermeer vereist voldoende tijd en aandacht van de teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn beschreven in het rapport *In het publiek belang* geven wij hieronder een overzicht van de uren die we hebben besteed aan de controle van het lopende jaar van de gemeente Haarlemmermeer. Wij geven op een later moment een nadere toelichting over de gerealiseerde uren ten opzichte van de begrote uren.

Tabel 4 | Overzicht geplande en feitelijke uren 2024

Categorie	Totaal aantal geplande uren	%	Totaal aantal feitelijke uren (schatting)**	%
Partner/director	130	5	150	6
(Senior) manager	490	20	530	14
Overig personeel*	1.860	75	2.020	80
Totaal	**2.480**	**100**	**2.700**	**100**

* ‘Overig personeel’ bestaat uit onze medewerkers en uitbestede uren.
** Bovenstaande figuur is gebaseerd op onze beste schatting per 20-05-2025.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

B Bijlagen

Geen bevindingen vanuit de controle SiSa-regelingen

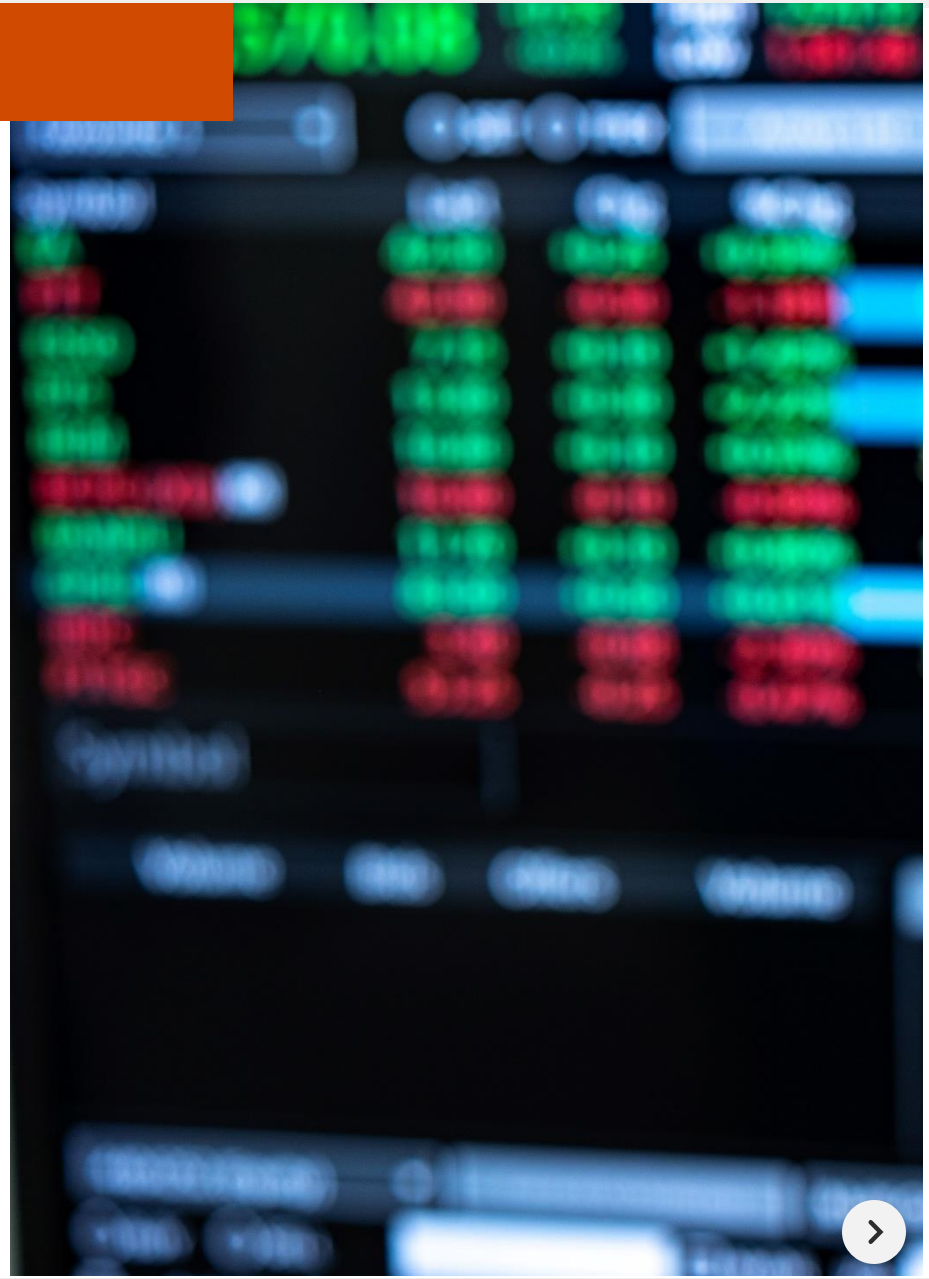
Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2024. Van de 41 huidige regelingen zijn er 5 nieuw ten opzichte van voorgaand jaar. Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de volgende tabel hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen. Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

Een aanbeveling voor het jaarrekeningcontroledosier is om bij SiSa regelingen die bestedingen hebben boven de €125.000, de factuur inclusief prestatielevering van de hoogste items aan te leveren en deze in het werkprogramma dat door gemeente Haarlemmermeer wordt opgeleverd, te verwerken.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
1	JenV A30	Specifieke uitkering Mainports	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
2	FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
3	BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
4	BZK C82	Schipholbalie tranche 5	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
5	BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
6	OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
7	OCW D14	Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
8	OCW D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
9	IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
10	IenW E104	Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
11	IenW E110	Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12	IenW E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
13	IenW E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
14	IenW E30	Incidentele specifieke uitkering Field Lab geluidbewust bouwen Hoofddorp	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
15	IenW E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
16	IenW E56	Tijdelijke stimuleringsregeling doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
17	SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
18	SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
19	SZW G4	G4 Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
20	SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
21	SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
22	SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
23	VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
24	VWS H21	SPUK Versterking Cliëntondersteuning	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
25	VWS H26B	Randvoorwaardelijke functies jeugdhulp (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
26	VWS H30	Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
27	VWS H35	Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
28	VRO J4	Regio Deals vijfde tranche	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
29	VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls tranche 2	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
30	VRO J105	SPUK Startbouwimpuls	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
31	VRO J106	SPUK gebiedsbudget	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
32	VRO J116	SPUK NOVEX gebiedsontwikkeling Hoofddorp	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
33	VRO J209	Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA 2023)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
34	VRO J32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
35	VRO J55	Aanpak energie armoede	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
36	VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen (RHA)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen (RHA)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen (RHA)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen (RHA)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
37	VRO J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	VRO J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie 2024	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
38	KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
39	LVVN L16B	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
40	AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
41	AenM M29B	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door regionale openbare lichamen (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2024

Als onderdeel van onze controle hebben wij de nalevering van de Wet normering topinkomens ('WNT') gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeente-secretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: https://www.topinkomens.nl.

Bijlage WNT	
	U hebt 2 topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2024.
	De 2 topfunctionarissen zijn beiden in loondienst.
	U hebt in 2024 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

De WNT is in 2024 beperkt gewijzigd

In 2024 is er voor de WNT weinig gewijzigd ten opzichte van 2023. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid. De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €216.000 in 2023 naar €223.000 in 2024.

De aandachtspunten voor de WNT-verantwoording 2024 uitgelicht

Daarnaast waren de volgende aandachtspunten mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2024 van de gemeente Haarlemmermeer:

- Als een van de topfunctionarissen ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie krijgt, dan had er mogelijk een extra overzicht in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Haarlemmermeer is dit niet van toepassing gebleken.
- Als de gemeente niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking zou hebben die in 2024 méér bezoldiging ontvingen dan hun deeltijdfactor maal €223.000, dan hadden deze (op functie) als 'overige functionarissen' in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Haarlemmermeer is dit niet van toepassing gebleken.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Communicatie

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		●
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●	●	●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het college van burgemeester en wethouders			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Verantwoordelijkheden (1/2)

Overzicht van verantwoordelijkheden van het college en de raad met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het college

Deze bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de gemeente en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, en gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdings-programma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de gemeente integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de gemeente worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (de gemeenteraad)

Deze bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het management en niet-naleving van wet- en regelgeving, het nemen van passende maatregelen en het zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- het waarborgen dat het senior management, de raad en het college passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van investeerders, medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht;
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het college op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen en tussen ondernemingen binnen de groep.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
01 | Onze conclusies
02 | Financiële positie
03 | Uw speerpunten
04 | Ruimtelijk domein
05 | Sociaal domein
06 | Het jaarverslag
07 | Overige observaties
Bijlagen

Verantwoordelijkheden (2/2)

Overzicht van verantwoordelijkheden van ons als accountant met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant

Deze bestaat uit:

- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten;
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;
- het evalueren van het proces dat het management hanteert voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van iedere fraude door het senior management en het effect op de beheersingsomgeving;
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving in de context van onze controle van de jaarrekening

Deze zijn als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat ze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.